SLOVO ÚVODEM

Česká krajina prochází od poloviny minulého století výraznou proměnou. Došlo k pěstování vybraných (často dotacemi podpořených) plodin na velkých plochách při současné likvidaci mezí a remízků, které dříve oddělovaly jednotlivá pole a přispívaly tak k větší biologické rozmanitosti daného území. Palčivým problémem se stal zrychlený odtok vody, zesílená eroze a došlo ke vzniku horší prostupnosti krajiny, v poslední době i v souvislosti s budováním fotovoltaických elektráren. Vláda ČR již v roce 2017 schválila dokument Strategický rámec Česká republika 2030, kdy jedním z cílů tohoto dokumentu je právě zhodnocení aktuálního stavu krajiny a navržení zásad její dlouhodobé obnovy a tvorby (politika krajiny). Územní plánování by právě svými specifickými územně plánovacími nástroji mělo hrát v rozhodování v krajině zásadní roli.

Prvním ze série článků k hlavnímu tématu tohoto čísla je informační článek o certifikované metodice pro implementaci zelené infrastruktury v územně plánovací činnosti, která je reakcí na dopady globálních klimatických změn do území. Následuje článek věnovaný problematice bleskových povodní a erozí, který představuje nástroje a podklady pro identifikaci rizik a problémů v území včetně návrhu vhodných opatření prostřednictvím územně plánovacích nástrojů. Další příspěvky se věnují územním studiím krajiny. Územní studie krajiny je územní studií ve smyslu § 67 nového stavebního zákona (zákon č. 283/2021 Sb.) a je tak jedním z podkladů pro rozhodovací činnost orgánů územního plánování, orgánů ochrany zemědělského půdního fondu a dalších orgánů, které se na plánování krajiny a rozhodování o krajině podílejí. Významu zemědělských ploch v územním plánu je věnován diskusní příspěvek, který představuje názor autora na možný způsob vymezování zemědělských ploch v rámci koncepce uspořádání krajiny. V rámci tohoto čísla přinášíme zajímavou esej českého urbanisty a spoluautora územního systému ekologické stability doc. Jiřího Löwa, která je zamyšlením nad měnícími se podmínkami života současné populace z hledisek, jež mají zásadní vliv nejen na urbánní prostředí, ale i na krajinu. V recenzované části uveřejňujeme příspěvek kolektivu odborníků upozorňující na složitost měření a modelování znečištění ovzduší v mikroměřítkovém rozlišení a představuje numerický model na příkladu Prahy.

Třetí rubrika přináší výběr informací z odborných konferencí. Začátkem června 2024 se v belgickém Mons konala konference ESPON s názvem „Trajektorie nulového čistého záboru půdy: politiky a postupy napříč Evropou“. O konferenci jsme informovali v předchozím čísle. Sborník této konference vyjde na podzim.

Součástí čísla je tentokrát i mimořádná příloha – sborník z konference Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR, která se uskutečnila na jaře tohoto roku v Novém Městě na Moravě na téma Prostorová regulace v území. Věříme, že série článků sborníku přispěje k diskusi o optimální míře regulace nejen v územním plánu.

Příjemné čtení, nové poznatky a hezké léto přeje

redakce U&ÚR